

Uttalande av SUHFs förbunds församling med anledning av regeringens propositioner inom högskolans område hösten 2001

Regeringen har presenterat en rad propositioner med förslag till insatser inom högskolans område. Dessa är "Den öppna högskolan" (prop. 2001/02:15), "FoU och samverkan i innovationssystemet" (prop. 2001/02:2), "En politik för tillväxt och livskraft i hela landet" (prop. 2001/02:4) och budgetpropositionen för år 2002 (prop. 2001/2002:1 utg.omr. 16). SUHFs förbunds församling har vid sitt sammanträde 2001-10-18 beslutat om följande uttalande.

SUHF ställer sig positivt till de grundläggande politiska bedömningarna som förs fram i propositionerna, bl.a. vikten av att rekryteringen breddas till högskolan och att ansträngningar görs att höja utbildningens kvalitet genom pedagogiska insatser samt åtgärder för att stärka innovationssystemet. SUHF står självt för två av de förslag som regeringen nu för fram. Det ena gäller att universitet och högskolor ska kunna tillämpa lokala antagningsregler vid urvalet upp till 10 % av platserna. Det andra gäller förslaget att de akademiska lärarna ska genomgå pedagogisk utbildning. Det är positivt att regeringen har markerat att regeln måste kunna få undantag. Annars skulle universitet och högskolor t.ex. inte kunna rekrytera lärare från utlandet eller från industrin. SUHF är vidare positivt till förslagen om att låta de högskolor som så önskar få bilda holdingbolag vars dotterbolag bl.a. ska kunna förmedla uppdragsutbildning. Positivt är också att regeringen äntligen beslutat om en ny magisterexamen med ämnesbredd, som bl.a. ger möjlighet för yrkesverksamma att fortbilda sig. Regeringen tar däremot inte ställning till den större frågan om hur dagens magisterexamen ska utformas med tanke på den europeiska utvecklingen, den s.k. Bologna processen. Inte heller examensfrågan för de internationella programmen på magisternivå, "masterexamen" har funnit en lösning. Frågan om examensordningen ska först utredas. Universitet och högskolor är självfallet beredda att delta i det arbetet.

Av budgetpropositionen framgår att ett flertal instanser och utredningar konstaterat att de nuvarande resurserna till grundutbildningen har urholkats. Enligt Högskoleverkets årsrapport borde ersättningen till grundutbildningen ha varit minst 17 % högre år 2001 för att ha motsvarat de kostnadsökningar som har tillkommit sedan 1994/95, då nuvarande finansieringsmodell infördes. Till detta kommer att högskolan de senaste åren givits ett flertal nya ofinansierade uppdrag. Enligt beräkningar gjorda av förbundet skulle ett återskapande av 1994/95 års resurssituation kräva en höjning av anslaget till grundutbildning med minst 2,2 miljarder kronor per år. Förbundet har vidare beräknat att ytterligare minst 1,1 miljarder kronor per år krävs för att uppnå statsmakternas mål om att 50% av en årskull skall ha påbörjat en högskoleutbildning före 25 års ålder år 2006. Till detta kommer tillhörande ökade kostnader för studiestödet. Samtidigt måste beaktas de svårigheter som finns att redan i dagsläget rekrytera studenter till högskolan.

Det finns således ett betydande behov av ytterligare resurser. Regeringen lämnar förslag om en förstärkning med sammanlagt 200 miljoner kronor till de humanistiska,

samhällsvetenskapliga, juridiska och teologiska utbildningsområdena. Förslaget motsvarar en ökning med 7 % inom de aktuella områdena.

Statsmakternas expansion av den högre utbildningen de senaste åren har varit starkt inriktad mot de naturvetenskapliga och tekniska områdena. Mellan åren 1994/95 till 2000 ökade antalet helårsstudenter inom naturvetenskap och teknik från 59 950 till 86 873, vilket är en ökning med 45 %. Det är en kraftig ökning, dock inte i den omfattning som statsmakterna och näringslivet önskat. Det främsta skälet till att ökningen inte varit än större är bristen på behöriga sökande till dessa utbildningar. Regeringen konstaterar att satsningarna är långsiktiga och att det är väsentligt att de kan vidmakthållas och förstärkas under kommande år. SUHF anser att det är högst väsentligt mot denna bakgrund att regeringen fullföljer sin politik att stärka resurserna till samtliga utbildningsområden, bl.a. de naturvetenskapliga och tekniska områdena. Det behövs också en fortsatt satsning på rekryteringsfrämjande åtgärder inom dessa områden. Det är inte klarlagt hur återstående nödvändiga resursförstärkningar till all grundutbildning skall genomföras. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag på hur detta ska ske.

Regeringen har aviserat och föreslagit ett antal åtgärder som kräver fortsatt och snabb beredning bl.a. ett nätuniversitet, metoder för bedömning av reell kompetens, system för validering av kompetens och stöd till pedagogisk utveckling av lärare. SUHF har redan tagit flera initiativ för att samordna och stödja utvecklingen av dessa insatser.